

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam“, postgiro 168797 te A'dam

SCHEUREN EN GESCHILLEN

De onderhandelingen tussen de voormalige bondgenoten over de onhoudbare posities, die zij tegenover elkander te Berlijn innemen, gaven een ogenblik de indruk, dat de Westerse machten bereid zouden zijn een versluisde financieel-politieke nederlaag te aanvaarden. Zij zouden zich bereid hebben verklaard, de West-Duitse Mark uit Berlijn ten gunste van de Oost-Duitse Mark terug te nemen, indien de blokkade der Russen van Westelijk Berlijn zou worden opgeheven. Daarbij werden nog wel klanken vernomen, dat zij als tegenprestatie van de Russen verlangden, dat zij op die Oost-Mark controle zouden hebben, maar het is duidelijk, dat Rusland hierin niet zou, ja niet kon toestemmen, omdat dit zou betekenen, dat de Westelijke mogendheden financiële controle zouden verkrijgen over het gehele gebied, dat nu eenmaal aan het oppertoezicht van Rusland was „toevertrouwd“.

Er is echter meer reden om te concluderen, dat de heren feitelijk niet tot een compromis konden geraken; dat voor beide tegenstanders het aanvaarden van zo een nederlaag niet mogelijk is. En wij kunnen het ook niet anders zien, dan dat de gevolgen van het aanvaarden van een nederlaag in Berlijn voor elk van de partijen buitengewoon grote nadelige gevolgen kan hebben. De betekenis daarvan zou immers ver uitgaan boven een lokaal geschil over Berlijn. Zij is van grote psychologische betekenis voor de geestelijke inschakeling van de Europese massa's, voor hun gezindheid. Maar meer, ook voor de houding van de regeringen van de sateliet-staten (de ondergeschikte staten) zowel van Rusland, als van Amerika, kan het feit, wie inzake het Berlijnse geschil terug treedt, van grote betekenis zijn. Het zal de lezer duidelijk zijn, dat wanneer dergelijke overwegingen een rol gaan spelen, de politieke verhoudingen buitengewoon gespannen zijn en dat eigenlijk de elkander tegenstrevende partijen zelf de verhoudingen niet meer beheersen.

Wij zijn dan nu, wat de toestand in Berlijn betreft, zover gevorderd, dat beide tegenstanders met exploitatie van de politieke partijen die zij in de hand hebben, de Berlijnse massa's in beweging

brengen. De in meerderheid pro-Westerse gemeenteraad werd in het raadhuis verscheidene malen door z.g. spontane bewegingen der Berlijners, maar met rugsteun van Russische troepen, belegerd. In Oostelijk Berlijn vinden regelmatig grote betogingen plaats, tegen de aanwezigheid van de Westerse bezettingstroepen. Maar in het Westelijke deel van Berlijn valt het omgekeerde te constateren. Het kwam daarbij zover, dat deelnemers aan demonstraties in dit gedeelte, doch woonachtig in de Russische sector, bij hun terugkeer aldaar poogden een Russische vlag neer te halen. Daarna openden de Russische troepen op deze demonstranten het vuur. Maar ook treden herhaaldelijk de bezettende machten openlijk tegen elkaar op met politionele maatregelen. Uit onze dagbladders krijgen wij de indruk, dat daarbij de Russen het meest agressief zijn en hoewel wij de anderen niet willen schoonpraten, komt het ons voor, dat dit hier in het algemeen wel juist is. Na de aanvankelijk door de Westelijke mogendheden gepleegde daad van diepgaande economische agressie bij de invoering van de West-Mark in Westelijk Berlijn, zijn zij uit de aard van de zaak bij deze moeilijke situatie min of meer in het defensief gedrongen.

De gebeurtenissen in Berlijn houden dus, zoals wij opmerkten, ten nauwste verband met de internationale tegenstellingen, in het bijzonder die in geheel Europa. Stellen wij de kwestie van die kant, dan komt het ons voor, dat de agressieve houding der Russen in Berlijn, veroorzaakt wordt door de omstandigheid, dat zij vrijwel overal elders in Europa, hoezeer het soms uiterlijk ook anders lijkt, in het defensief zijn gedrongen.

Het spreekt vanzelf, dat de landen van West- en Midden-Europa, die nog niet in de greep van Rusland zijn geraakt, ondanks alle onderlinge belangen-geschillen, toch één buitengewoon sterke band gevoelen met het hier leidend optredende Amerika. De heersende klassen van die landen immers weten, dat hun „zijn, of niet zijn“ afhangt van de steun die zij van Amerika verkrijgen op economisch en militair gebied. Dat, andersom gezegd, hun betrekkelijke machtsposities terstond eindigen, wanneer zij worden ingescha-

keld in de Russische levensruimte.

Anders is het gesteld met die landen, die onder Russische invloed zijn gekomen. De Oost-Europese staten waren in het algemeen vóór de tweede wereldoorlog economisch in het geheel niet afgestemd op Rusland. Duitsland had van 1933 tot 1940 b.v. op de Balkan grote economische invloed verworven en al was dit voor een groot deel gegaan ten koste van West-Europa met inbegrip van Engeland, toch waren de Balkanlanden nog met vele economische draden aan West-Europa verbonden. Invoer en uitvoer van Polen, Tchecho-Slowakije, Roemenië, Hongarije, Bulgarije en Joegoslavië, waren met betrekking tot Rusland van hoegenaamd geen betekenis. In de nieuwe verhoudingen heeft Rusland ten dele de plaats van Duitsland ingenomen, maar het heeft lang niet kunnen voldoen aan de behoeften van de betrokken landen. Hun handelsverkeer en hun behoeften bleven ook na de oorlog sterk afhankelijk van de overige wereld. Wij geven ten bewijze daarvan hieronder enkele cijfers omtrent invoer en uitvoer, uitgedrukt in miljoenen dollars. De cijfers hebben betrekking op het jaar 1946.

Vervolg op pag. 4

VERGADERINGEN.

Voor lezers en genodigden worden in de maand October in

ENSCHDEDE EN ZUTPHEN

bijeenkomsten belegd, waar als onderwerp aan de orde komt: De positie van de Nederlandse arbeidersklasse voor en na de wereldoorlog.

De bijeenkomst te Enschede wordt gehouden op Zondag 3 October 's morgens tien uur in hotel „Avion“.

De bijeenkomst te Zutphen vindt plaats op Zaterdag 2 October des avonds half acht in het Volkshuis.

Wij nodigen u allen uit deze bijeenkomsten bij te wonen.

Om de dingen des vleses. Vervolg van pag. 1
gen dat geen enkele slager vlees heeft. En onder deze omstandigheden heeft de regering het vleesrantsoen drastisch verminderd, mede omdat zij geen deviezen beschikbaar stelt voor buitenlands vlees. Hopende dat de nieuwe regeringspolitiek toch zal uitdraaien op een opheffing van de distributie, hebben boeren nog minder neiging af te leveren tegen distributieprijzen. Zij speculeren op de dan komende prijsverhoging.

Ieder begrijpt, dat als je een slagerszaak hebt en d'r valt niets te verkopen, dat je dan op het laatst wanhopig wordt, en als het met al die slagerijen hetzelfde liedje is, dan moet er actie komen.

Er zijn slagersbonden. Die bonden worden bestuurd door bondsbestuurders. Wij vermoeden, dat er ook onder deze zullen zijn met vette bodies en glimmende wagens. Gezel, de vaardige schrijver van de Volkskrant, moet maar eens gaan kijken, als er in Utrecht weer een bijeenkomst is van Vakverenigingsleiders. Die zien er over het algemeen niet zo toringachtig uit.

Die bestuurders zitten alsmat te besturen en ondertussen worden de leden van de bonden ontevreden. Niets bijzonders. Net als bij de mensen van de tram in Den Haag.

Nu komt er verzet tegen de regering in Den Haag, maar dat gaat tegelijkertijd tegen de leiding van de vakbonden. Net als bij een arbeiders-vakorganisatie.

Het slagersverzet uitte zich het eerst in Overijsel. De actie, die naar voren kwam bij de Algemene Nederlandse Slagersbond op een vergadering te Deventer wordt als min of meer „wild“ beschouwd en het hoofdbestuur van genoemde bond moet er niets van hebben. Is er bij de arbeiders sprake van een „wilde“ activiteit, dan wordt alles, wat partij en vakbeweging is, woest, maar dat kan men zich ten opzichte van deze burgers niet veroorloven. Men mag dan al van binnen des duivels zijn, naar buiten komt daarvan weinig tot uiting.

De R.K. Slagerspatroonsvereniging „St. Nicolaas“ laat een vertegenwoordiger van deze wilde beweging, die nota bene in het bestuur zit van een afdeling van de „Algemene“, in hun ogen socialistische, Bond, als mede-promotor van hun protestvergadering in Den Bosch optreden.

Stel je voor, dat een afgevaardigde van een wilde arbeidersbeweging een vergadering zou helpen beleggen van een Katholieke vakbeweging en daar dan, evenals slager Veldman, „van onder op“ het voor de politieke Katholieken zo dierbare troetelkind „de publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie“ zou becristiseren!

Tenslotte is ook in deze slagers-actie hetzelfde opmerkelijke verschijnsel te constateren als bij z.g. wilde acties der arbeiders, n.l. dat de slagers in hun „wilde-actie“ de officiële organisaties willen gebruiken om hun verweer in de juiste banen te leiden. De motie die door de slagers werd aangenomen zal „als richtsnoer en opdracht ter hand worden gesteld aan het Hoofdbestuur, terwijl een afschrift zal worden gezonden aan de Minister“.

Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie

Het is zeer opvallend, dat de meeste instemming met het nu aanhangig gemaakte wetsontwerp uit het kamp van onze klasse-tegenstanders komt of van hen, die zich daarmee ten nauwste verbonden gevoelen. We schreven reeds, dat de ervaring ons geleerd heeft, in zo'n geval extra voorzichtig te zijn. Wanneer we b.v. van Prof. v. d. Brink lezen, „dat de aanvankelijke instrumenten der arbeidersbeweging moeten worden vervangen, of, liever gezegd, moeten uitgroeien tot nieuwe organisatorische vormen van overleg tussen werknemers en werkgevers“ of van de voorzitter van de K.A.B., A. C. de Bruyn, „het gaat om de bekering van de voortgezette actie voor de algehele ontproletarisering van de massa“, dan bekruip ons een kriebelig gevoel. Dan denken we heel sterk aan de heren Seys Inquart, Fischböck, Woudenberg, enz., die een praat van een organisatie helemaal pasklaar voor ons hadden medegebracht. Een organisatie die als twee druppels water op de nu aanhangig gemaakte lijkt. Wanneer wij b.v. in het rapport van de commissie uit het N.V.V. lezen: „het is niet gewenst dat de vergaderingen van het bestuur van de bedrijfs- en productschappen openbaar zijn“, kan hier

moelijk gesproken worden van uitbreiding en versteviging van de democratie. Veeleer zou hier gesproken moeten worden van „Nederland zet de klok terug“.

Niet alleen, dat het aanhangig gemaakte ontwerp „organisatie-vormen“ aan de orde stelt, die sterk aan het nationalistische streven uit de bezettingstijd doen denken, we vinden dit ontwerp bijna in z'n geheel terug in de encyclicle „Quadragesimo Anno“ van Paus Pius VI, waarin deze zich uitsprak voor dezelfde corporatief-fascistische organisatievormen zoals deze nu in Franco-Spanje maatstaf zijn. We lezen daarin o.a. „De sociale politiek moet zich bezighouden met het herstel van de beroepsstanden. De staat kent aan een organisatie zodanige rechtspersoonlijkheid toe, dat hij haar tegelijk een zeker monopolie toestaat, in zoverre alleen een goedgekeurde organisatie kan opkomen voor de rechten van werknemers en werkgevers. Het staat iedereen vrij zich bij de organisatie aan te sluiten of niet, en alleen in zoverre kan zulk een organisatie vrij genoemd worden; want contributie wordt geëist van allen die een bepaald vak of bedrijf uitoefenen, terwijl eveneens allen gebonden zijn door de arbeidscontracten door een wettelijk erkende organisatie gesloten“.

Men ziet het, de „komende Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie“ is bijna woordelijk gecopieerd naar het bovenstaande. Ook hier is een ieder vrij zich al of niet te organiseren, hij dient er echter rekening mede te houden, dat alleen de „erkende“ organisaties zullen worden ingeschakeld in de verschillende colleges en dat hij zich aan de besluiten door deze colleges genomen, zal dienen te onderwerpen. Immers deze besluiten zullen kracht van wet hebben. En over dit ontwerp zal nu in onze „democratische“ hoogste bestuurslichamen, n.l. 1e en 2e Kamer, op de meest „democratische“ wijze beslist worden. Zeiden wij een woord te veel, toen we schreven, dat aanneming van dit ontwerp zal betekenen, dat we op de meest democratische wijze in het fascistische corporatisme terecht zullen komen?

(Wordt vervolgd).

Niet in een nationale collectebus

Maar,

voor SPARTACUS OP DE VESUVIUS

Adres: JAC. RIJPKEMA

STORTENBEKERSTRAAT 7 — DEN HAAG

Wereldcongres der Kerken. Vervolg van pag. 3
doxie. Men zoekt het in een wereldverbond van kerken. Dit is de eerste oorzaak van de Oecumenische kerkcongressen.

Tegen het Communisme.

Maar de wereldlijke en geestelijke machthebbers wensen deze onrust, dit dekking zoeken, te gebruiken voor hun doeleinden. De katholieke leiders verklaren: het is schoon als ge de eenheid der gelovigen wilt; maar de Heilige Roomse Kerk is daarvoor het thuis; ge zijt slechts afgedwaalden van de apostolische kerk, door Jezus Christus gesticht. Wij kunnen deze kerk niet prijsgeven. „Gij kunt slechts tot ons komen“.

Een van de Amerikaanse afgevaardigden, de heer Dulles, is tevens een vooraanstaand Amerikaans politicus, die zijn sporen op internationaal terrein heeft verdiend en straks mogelijk minister van buitenlandse zaken van Amerika wordt. Hij en zijn landgenoot Taft hebben niet tevergeefs hun invloed aangewend om het congres front te doen maken tegen het Russische „communisme“.

In een van zijn redevoeringen, doorspekt met woorden als „mensenrechten“, „morele krachten“, „broederlijke“ enz., betoogde hij, dat de spanningen in de politieke wereld op een uiterst gevaarlijke manier toenemen. In de Westerse democratieën is de rechtspraak onafhankelijk en wordt de vrijheid van de individuele mens geëerbiedigd. Dat is in Rusland anders. Het Sowjet-régime is niet op vrede of vreedzame middelen gericht. (Dat 29 % van het totale Amerikaanse budget voor defensie werd bestemd, vertelde hij er niet bij). Door Taft, president van de federale Raad van Kerken in Amerika werd tegen het einde van het congres nog een amendement ingediend, waarin het communisme werd verworpen, welk amendement werd aangenomen. Wel houdt het in, dat de Christelijke kerken zich evenzeer keren tegen de leer van het zich volkomen zelf-regulerende, ongebreidelde kapitalisme, doch waar dat nergens meer bestaat, ook in het Amerika der monopolies niet meer, is dit laatste een strijd tegen windmolens. Waar deze passage klaarblijkelijk ook is opgenomen in de „Boodschap tot alle Christenen in de wereld“, neemt het congres daardoor kennelijk plaats in het Westerse front. Daarmee wordt tevens begrijpelijk, dat de Russische kerken geen toestemming konden krijgen van de Russische regering, om aan dit „wereldcongres der kerken“ deel te nemen.

Uitkomst en vertrouwen.

Wanneer wij dit alles, zo betrekkelijk oppervlakkig, omdat dat in één artikel niet anders mogelijk is, onder het oog zien, dan rijst ook voor ons de vraag: waar ligt de uitkomst voor de mens? Natuurlijk, zij is niet te zoeken in het ondergaande vrijzinnig-liberalisme, zij is niet te zoeken in een terugval tot de protestantse orthodoxie, noch in de katholieke kerk, of in een algemene wereldorganisatie der kerken in het Westerse front. Ook Karl Barth's beschouwing, dat wij in nood en leed alleen maar vertrouwen kunnen hebben in het bestaan van Gods Heilsplan, dat uitgevoerd wordt, hoe wij het als mensen ook ervaren, geeft geen uitkomst.

Waar ligt de uitkomst voor de mens? Zij ligt niet in het vertrouwen op en geloven in de macht van anderen. Zij ligt in de erkenning, dat het maatschappelijke leven krachten de voortdurende ontwikkeling der productiekrachten blijvend aan verandering onderhevig is. Dat die veranderingen werkelijkstellig moeten worden, door de worsteling der klasse in de samenleving. De uitgebuitte van nu, de ellendigen, zullen zichzelf een nieuwe orde moeten veroveren. Een nieuwe internationale orde, die gebaseerd is op het eigen, gemeenschappelijk, bezit der productiemiddelen. Ook daarvoor is een nieuwe organisatie nodig, de wereldorganisatie der werkende massa. Ook daarvoor is vertrouwen nodig, n.l. vertrouwen in eigen kunnen.

De staking bij de H.T.M.

Nog steeds is het conflict bij de H.T.M. niet ten volle tot een oplossing gekomen. Nog steeds heerst er grote ontevredenheid onder de Haagse trammannen en heeft er inmiddels in de nacht van Dinsdag 7 op Woensdag 8 Sept. wederom een nachtvergadering plaats gevonden in de grote zaal van Amicitia aan het Westeinde. Oorzaak, dat nog steeds niet aan de loongrievan van het personeel tegemoet is gekomen; dat de niet te dragen belasting op de fooien nog steeds wordt afgehouden, enz. En nu kan „De Waarheid“ wel schrijven, dat de arbeiders van de H.T.M. opnieuw een „overwinning“ hebben behaald, n.l. dat de belastinginhouningen van f 5,— per week teruggebracht tot f 2.50, doch de betreffende arbeiders zelf moeten toch blijkbaar van dergelijk soort overwinningen niet veel hebben. Terecht beschouwen ze dit als een Pyrrhus-overwinning, want betalen moeten ze die aanslagen toch. Is het niet in termen van f 5,—, dan toch in ieder geval in termen van f 2.50.

Op de bovengenoemde nachtvergadering is besloten in het begin van de volgende week een demonstratie te houden, in welke demonstratie leuzen zullen worden medegedragen, inhoudende protesten tegen de bovenvermelde aanslagen, het feit dat hun loonelsen niet zijn ingewilligd en zij gelijkstelling eisen met andere plaatsen en waarin van de Nederlandse Vereniging (N.V.) wordt geëist de roeyementen in te trekken. Daarnaast worden dan nog in grote oplaag manifesten door het gehele land verspreid, waarin ook de andere afdelingen worden opgewekt met hen te ageren voor een algemene ledenvergadering van de N.V. om tot een ander bestuur te komen.

Voor wie onze artikelen over dit conflict gevolgd hebben, zal het bekend zijn, dat wij in het geheel niet enthousiast waren over de wijze van beëindiging van het conflict. Dit misschien wel in tegenstelling met alle andere bladen, welke hun visie er over gegeven hebben. Natuurlijk verheugden wij ons over de betoonde solidariteit en eensgezindheid, doch we wezen er tegelijkertijd op dat ook hier, zonder dat de massa van de stakende trammannen er eigenlijk erg in had, partij-politieke invloeden aan het werk waren, die deze strijd, van anderen op geboren en daardoor zoveel goeds inhoudende en perspectieven biedende, weer terugvoerden in het slop der vakbewegingsbureaucratie. De suggestie van de stakingsleiding, dat de trammannen de mogelijkheid hadden het huidige vakbondsbestuur weg te werken en te vervangen door de stakingsleiding, werd eveneens ingegeven door partij-politieke denkbeelden, die men er bij de massa wil inhameren, om daardoor deze vakbeweging dienstbaar te maken aan de Stalinistische politiek. Voor de arbeiders zelf biedt een dergelijke gedachte geen enkel perspectief. Nog afgezien van het feit, dat het bestuur van de Nederl. Vereniging het apparaat volkomen beheerst en het nooit uit handen zal geven, is deze vereniging door structuur en methode van organisatie in het geheel niet geschikt voor de nieuwe vormen van strijd, die de arbeiders behoeven en waarvan blijkens hun gesloten optreden in het gehele bedrijf, de trammannen de eerste begrippen in zich hadden opgenomen: het zelfdoen, gesloten doen en als verenigde bedrijfsarbeiders doen.

Het is buitengewoon te betreuren, dat zij er op in zijn gegaan hun tijd en actie op te offeren aan deze tactiek, die zelfs in het ondenkbare geval, dat zij zou slagen, nieuwe beheersers van de arbeiderswil aan de top van deze N.V. zou plaatsen. Dat dit laatste geen overdrijving is, blijkt reeds uit het laatste optreden van stakingsleider Touw.

Op de bekende vergadering van de N.V. verlangde de gesalarieerde bestuurder De Later, dat men aan het werk zou gaan alvorens de onderhandelingen geopend zouden kunnen worden. Deze eis werd terecht door de vergadering met een hartstochtelijk „noot!“ beantwoord. Maar even later werd de mededeling van stakingsleider Touw, dat de stakingsleiding inderdaad tot opheffing had besloten, met een verbuifende stilte ontvangen. Op deze vergadering motiveerde Touw de beslissing van de stakingsleiding aldus, dat men een succes had behaald, omdat de voorstellen van de directie inhielden, dat nu de lonen zeer dicht bij die van de Rotterdamse collega's kwamen te staan. Ten eerste verzwag hij, dat het hier alleen nog maar voorstellen van de directie waren, die eerst dan

waarde zouden hebben, als ook de rijksbemiddelaars er mede accoord gingen. Ten tweede verzwag hij, dat er absoluut geen enkele garantie was, dat deze voorstellen ook inderdaad doorgevoerd zouden worden. Reeds daarom alleen had deze staking niet opgeheven mogen worden.

Maar het ergste is, dat Touw, die mededeelde dat de stakingsleiding besloten had de staking op te heffen, hetgeen de vergadering aan bestuurder De Later weigerde te doen, daarmee ver buiten zijn boekje ging. Noch De Later, noch de stakingsleiding hadden het recht tot opheffing van de staking te besluiten. De trammannen, die gezamenlijk tot de strijd hadden besloten, hadden alleen zelf mogen oordelen over beëindiging of voortzetting van de strijd. Een stakingsleiding die zich dergelijke beslissingen aanmatigt, bewijst misschien wel, dat zij geschikt is voor het „besturen“, dat wij zeggen het beheersen van een vakbond, maar zij bewijst tegelijkertijd, dat zij van het nieuwe zelfstandige optreden van de arbeiders geen snars heeft begrepen of... wil begrijpen.

Dat de geforceerde opheffing bovendien nog plaats vond, terwijl er omtrent de resultaten niets vaststond, maakt de zaak alleen nog maar erger. Het heeft mogelijk slechts één goede zijde, n.l. dat, naar wij hopen, de trammannen zullen begrijpen, dat het zo een volgende keer niet meer mag.

Bij de opheffing van het conflict werden door de stakingsleiding bij monde van Touw, een drietal eisen geformuleerd: 1. Doorbetaling van de vier stakingsdagen. 2. Opgenomen worden als stakingsleiding in de looncommissie. 3. Geen rancune tegen het personeel. Weinig of niets is er van terecht gekomen. De oude bestuurders krijgen een verhoging van f 1.60 per week, de conducteurs ongeveer f 4.50 per week, de 2% bijdrage voor het ziekte- en ongevallenfonds blijven daarbij nog voor rekening van het personeel. De „Haagse Crt.“ meldde, dat de voorstellen tot verhoging der Haagse tramlonen nu naar de Rijksbemiddelaars waren gezonden, hetgeen dus betekent, dat deze heren een en ander eerst nog moeten bestuderen en dat de trammannen nog wel even geduld zullen moeten betrachten.

Geen der socialisten had bij de troonsbestijging van koningin Wilhelmina in 1898 kunnen denken, dat vijftig jaar daarna het afstand doen en overdragen van de kroon aan haar dochter Juliana de socialistische partijen tot nationalistische geestdrift zouden opwaken. Vooral het tiental jaren dat aan de eerste wereldoorlog vooraf ging, werd gekenmerkt door een toenemende onverschilligheid en zelfs vijandigheid tegenover het koningschap. De socialisten van die dagen waren lang niet mals met hun kritiek en sarcasme t.a.v. deze overleefde instelling en het scheen werkelijk, dat de luister die het koningschap omgaf, het af zou moeten leggen tegen de geestdrift waarmee in alle landen de arbeiders de socialistische partijen volgden, de uitgesproken en principiële tegenstanders van de monarchie, in welke vorm ook.

Er was heel wat te doen in en rondom de S.D.A.P. toen na de grote stembus-overwinning van 1913 de leider der sociaal-democratie, Mr. Troelstra, werd uitgenodigd op het Loo om met H.M. de uitslag van de verkiezingen te bespreken en te praten over de vorming van het nieuwe kabinet. Hij had niet moeten gaan, was veler mening, want zeer terecht werd hierin gezien de erkenning van een instelling, die met zijn verblinden schijn de bewustwording der arbeiders in de weg stond, die het middel was hen zonder protest op te vorderen om met de inzet van hun leven in geval van... de belangen van hun kapitaal te dienen en... hun eigen belangen ondergeschikt te maken. Het koningschap was het middel om de massa's in een nationalistische waan te brengen te houden.

Wij kunnen zeggen, dat tot aan het verschijnen van het nationaal-socialisme, het nooit gelukt is de massa's voor de instelling van het koningschap te interesseren. Ondanks de verzoenende houding der politieke arbeiderspartijen, die socialisten en de communisten, bleven de arbeiders onverschillig of vijandig t.a.v. „koningin en vaderland“.

Wij begrijpen de moeilijke positie waarin nu de Haagse Trammannen zijn komen te verkeren. Wij willen daarom geen critiek uitoefenen op dit besluit om te gaan demonstreren, hoewel wij allen uit het verleden weten, hoe weinig waarde officieel toegestane en aan allerlei voorschriften gebonden betogingen van die aard hebben.

We moeten vaststellen, dat de stakers door de stilzwijgende aanvaarding van het besluit van de stakingsleiding hun actie hebben geschaad en het meest gunstige tijdstip voorbij hebben laten gaan. Nu staan de trammannen praktisch weer in dezelfde situatie als vóór het stakingsbesluit, maar met het nadeel, dat hun krachtigste wapen ontijdig opzij is gelegd.

Ook in deze situatie moeten de Haagse kameraden echter opnieuw de weg tot actie weten te vinden. Daarvoor menen wij, dat het goed is het navolgende te zeggen.

Trammannen, verspil je krachten en tijd niet aan een z.g. herovering van de vakbeweging. Deze organisatie is al sedert lang het eigendom geworden van de vakbewegingsbureaucratie en bestaat nog slechts als instrument voor het bewaren van de godsvrde. Het is geen strijdorganisatie meer. Haar hele structuur en haar hele traditie zijn gebaseerd op overleg. Raderwerkje is zij geworden in het gehele officiële apparaat, dat van bovenaf de arbeiders dwingt en dirigeert. Wie ook aan de top zit, de arbeiders zelf hebben daar niets in te vertellen.

Nodig is, dat nieuwe vergaderingen worden gehouden van het trampersoneel, waarin door de arbeiders zelf het verloop van het conflict wordt besproken. Aan de orde moet komen of een stakingsleiding het recht heeft beslissingen te nemen omtrent het verloop van de actie, of dat zij als gedelegeerden van de bedrijfsarbeiders hebben uit te voeren hetgeen de arbeiders besluiten. Alleen wanneer dit laatste maatstaf gaat worden in het georganiseerde optreden van de arbeiders, worden positief nieuwe en betere wegen ingeslagen. Een stakingsleiding, die niet bereid is, in overeenstemming met die grondgedachten te handelen, is voor haar taak niet geschikt.

Wanneer daarover eenstemmigheid is bereikt, komt de vraag aan de orde, welke mogelijkheden thans voor de trammannen aanwezig zijn. Zodanige eenstemmigheid biedt, als vanzelf, weer nieuwe

Publiekrechtelijke Bedrijfsorganisatie

Vervolg.

Nu nog een enkel woord over het ontwerp Ondernemingsraden.

Het staat er allemaal zo ontroerend, net echt zou je bijna zeggen. De arbeider krijgt een verslag hoe de zaak waar hij werkt, reilt en zeilt. Hoeveel winst er b.v. wel gemaakt wordt. En wanneer zulks dan inderdaad gebeurt, is dit om daarmee het psychologisch effect te bereiken, dat die arbeider zich dan meer met de onderneming verbonden en er zich voor verantwoordelijk zal gaan gevoelen.

Ja, we kunnen ons dit goed voor ogen stellen. Neem aan het slachtoffer is b.v. bankbediende bij een der grote banken op een mager loontje, of van salaris spreekt men dan in dat geval, en weet zich met zijn gezin net boven water te houden. Hij krijgt dan via zijn ondernemingsraad een al dan niet gekleurd verslag omtrent de goede gang van zaken in het bedrijf, hoe groot de winst wel is, die de heren Mees en andere aandeelhouders mede dank zijn harde werken,

en betere mogelijkheden, omdat ze met het nieuw gewonnen inzicht, ook nieuwe geestdrift zal brengen. In dat geval is alles weer mogelijk, zoals in de eerste prachtige stakingsdagen. Daarbij zal er meer dan de vorige maal aandacht aan moeten worden besteed, dat solidariteit nodig is tussen de zelfstandig optredende trammannen uit Den Haag die uit Amsterdam en Rotterdam. Zo kan men komen tot een grote, allen omvattende actie van het trampersoneel.

Daar liggen naar onze mening Uw kansen. Maar boven alles gaat dus de gedachte: houd je conflict in je eigen knuisten.

Nationalisme, Konink en Klassenstrijd

Wat de stemming veranderd heeft, is niet het meevoelen voor een soort verering, voor een persoon, die als de koningen en cesars van weleer, als een soort halfgod wordt beschouwd; daarvoor heeft de moderne industrie de proletarië te praktisch en te nuchter gemaakt.

Om de arbeiders weer warm te maken voor de nationaliteit en zijn instellingen, moest men op de praktijk wijzen, het belang aantogen, dat hij bij het voortbestaan van zijn vaderland had, wanneer het bedreigd werd.

Bij de eerste wereldoorlog was dat niet zo gemakkelijk. De leuzen „op voor onze cultuur“ van de Duitse zijde, en „voor de democratie“ van de tegenpartij, deden het maar half. De verschillen tussen de nationale regeringsstelsels waren te miniem, de leuzen te abstract om grote indruk te maken. De eerste wereldoorlog heeft het nationalisme eerder verzwakt dan versterkt en vooral kreeg het een knauw, toen bij het einde in Midden-Europa „de kronen over de straten rolden“ ten gevolge van de acties van de arbeiders.

Dit werd echter anders toen in Midden-Europa een stelsel ontstond, dat werkelijke verschillen toonde. Het vernietigde de organisaties, die de arbeiders als de hunnen beschouwden. Het zette een meer dan barbaarse vervolging tegen Joden en revolutionairen in een vatje alles in de greep van een spionnagesysteem, dat verzet nagenoeg uitsloot.

Hier konden de overige „democratische“ staten op werkelijke verschillen wijzen, wat zij dan ook niet nalieten te doen, vooral toen het bleek, dat overeenstemming met Hitler-Duitsland onmogelijk was en een oorlog de enige „oplossing“ scheen.

De band tussen de socialistische partijen en hun

democratische regeringen werd nauwer, alle oppositie maakte zich ondergeschikt aan de verdediging van het bedreigde vaderland. Als om strijd zwamen de partijen de „democratische“ instellingen lof toe, waaronder ook het koningschap.

Dat het koningschap weer meer op de voorgrond treedt, is een gevolg van het zich verheffende nationalisme. Het gevoel, dat de arbeiders meer te verliezen hadden dan slechts hun ketenen, kon hen er toe brengen de verdediging van het vaderland te aanvaarden, zich achter de nationalistische partijen te scharen. Het „Proletariërs aller landen verenigt U!“ met de mond nog beleden, scheen als praktisch afgedaan.

En toch is juist het praktische leven van de arbeiders volkomen in tegenstelling met de aanvaarding van nationalisme en landsverdediging. Want sluimerend of openlijk: de klassenstrijd bleef. Ook waar de arbeid onder dictatoriale verhoudingen plaats vindt, woekert de klassenstrijd voort, in de vorm van onlust, onachtzaamheid en stille tegenwerking.

De verdergaande verslaving van de arbeidersklasse, die deze dwingt voortdurend de strijd tegen de heersende klasse te voeren, moet leiden tot de omwenteling van de maatschappij, tot een samenleving, waarin nationalisme en oorlog onmogelijk zijn. Het „Proletariërs aller landen verenigt U!“ staat toch nog steeds op de agenda.

Het kapitaal en zijn handlangers heeft dit tot nu toe weten te voorkomen. Het heeft de arbeiders op een weg gevoerd zonder uitzicht. Met alle middelen, waarbij de geestelijke en organisatorische doorpartij en vakbeweging gehanteerd, niet moeten worden onderschat, is het gelukt de arbeiders in de machtsstrijd van het kapitalisme te betrekken.

komt hij weer op een terrein, dat hij niet betreden mag.

Deze gang van zaken, zoals wij hem op simplistische wijze voorstelden, is kenmerkend voor het gehele geval van bedrijfsraden, bedrijfsschappen, ondernemingsraden of welke andere fraaie namen aan dit soort instellingen wordt gegeven. Van de veronderstelde medezeggenschap der arbeiders komt niets terecht.

De bedoeling is om onder de schijn van medezeggenschap, de verhoogde medewerking der arbeiders te winnen, terwijl de wettelijke bepalingen, hoe deze raden moeten werken, waar zij zich mee mogen bemoeien en wat voor hen verboden terrein is, er voor zorgen, dat de zeggenschap der ondernemers en kapitalistische uitbuiters veilig gesteld wordt. Daarbij mag men niet vergeten, dat de arbeiders zelf geen vertegenwoordiger in de raden hebben, maar dat deze worden aangewezen door de leidingen der erkende vakverenigingen. Deze organisaties zijn nu reeds tot een bureaucratisch apparaat geworden en door de heersende macht erkend als de vertegenwoordigers der arbeidersbelangen. Hun functie, de tegenstellingen tussen arbeiders en ondernemers door onderhandelingen en langs bureaucratische weg te overwinnen en de reeds zo vaak betoonde vijandschap tegen alle uitingen van klassenstrijd, maakt de vakverenigingen bijzonder geschikt voor de vertegenwoordiging der arbeiders in de nieuwe wettelijke lichamen. Een „medezeggenschap“ der arbeiders in deze vorm gegoten biedt geen gevaren meer voor de heersende klasse. Het laatste restje van zelfstandigheid der arbeiders, hun zogenaamde rechten en vrijheden, b.v. om het werk te staken als de vastgestelde arbeidsvoorwaarden ondragelijk zijn geworden, wordt dan gebonden, verdwijnt dan en hun grievan en wensen kunnen alleen aan het woord komen door de vertegenwoordigers der vakverenigingen in de wettelijke raden.

Daarom te meer is het noodzakelijk en een kwestie van lijfsbehoud, dat de arbeidersklasse tegen dit soort medezeggenschap in het geweer wordt geroepen. Bedrijfsorganisatie, goed, doch dan van onder op. We zouden willen besluiten met de woorden waarmede ook het communistisch manifest besluit. Het is reeds een oude wekroep, doch meer dan ooit juist nu actueel. „Proletariërs aller landen, verenigt U!“ Verenigt U in Uw eigen organen, verzet U tegen de steeds verder schrijdende vormen van democratisch-fascisme. Vormt Uw eigen strijd-comité's in de bedrijven, vormt ze van onder op!

Antwerpenaars

Zondag 19 September
v.m. 10 uur Cursus-
vergadering in Cesisil
van Arteveldestraat.

		Rusland:	Engeland:	Amerika:	Marshall-landen:
Polen	invoer	97	0.9	201	27
	uitvoer	66	2	0.4	65
Tchecho-Sl.	invoer	16	18	17	106
	uitvoer	34	8	19	131
Roemenië	invoer	2	0	1	0.4
	uitvoer	2	0	0	1
Hongarije	invoer	9	0.2	4	5
	uitvoer	11	2	0.6	12
Bulgarije	invoer	41	0	3	4
	uitvoer	33	0	5	6
Yogo-Sl.	invoer	0	28	127	31
	uitvoer	40	0	2	5

Deze cijfers zouden met vele andere kunnen worden aangevuld en aldus een beeld geven van de economische verhoudingen, waarin de bedoelde landen verkeren. In dit artikel missen wij de ruimte om daarop echter diep in te gaan. Voor ons be- toog zeggen zij echter veel. Een land als Bulgarije is economisch momenteel op Rusland georiënteerd. Tsjecho-Slowakije zal moeilijk de bindingen met het Westen kunnen verbreken, zonder een totale omstelling van zijn economisch leven. Mogelijk, dat het zijn industrieproducten naar Rusland kan af- zetten. De vraag rijst, wat kan Rusland daar te- genover leveren. Het conflict Yogo-Slavië-Rus- land toont zich in deze cijfers. Invoer uit Rusland bedraagt niets. De uitvoer naar Rusland, hoewel gering, is zeer belangrijk in verband met het ge- heel. De invoer uit de Westerse landen is alles overheersend. De industriële opbouw mogelijkheden moeten van daar komen. Maar de uitvoer daar- heen is zeer gering. Terwijl Yogo-Slavië zijn in- dustrialisatie op staatsocialistische grondslagen wil nastreven, heeft het het Westen nodig.

De conflicten waarover zo nu en dan in de pers berichten verschijnen tussen Bulgarije en Yogo- Slavië vinden hun oorzaak in hun totaal verschil- lende economische positie, die tegelijkertijd bepaalt hoe zij tegenover Rusland staan. Polen heeft een belangrijke invoer en uitvoer op Rusland, maar het is wat zijn invoer betreft sterk aangewezen op het Westen.

Wij kunnen niet nalaten nu nog een andere cijferreeks te brengen, waaruit de totale goederen- balans van deze landen blijkt. De tussen haakjes geplaatste cijfers betreffen het jaar 1938:

	invoer:	uitvoer:
Polen	338 (247)	132 (256)
Tsjecho-Slowakije	204 (292)	287 (340)
Roemenië	4 (137)	3 (206)
Hongarije	32 (151)	36 (122)
Bulgarije	61 (60)	52 (62)
Yogo-Slavië	200 (114)	64 (143)

Er moet hierbij rekening worden gehouden met de omstandigheid, dat de grenzen van deze landen bijna allen zijn gewijzigd. Voor Polen geldt een belangrijke vergroting van grondgebied, evenals voor Yogo-Slavië. Hongarije is verkleind, evenals Roemenië. Maar dit laatste land heeft bovendien enorm onder de oorlog geleden.

Yogo-Slavië en Polen hebben een groot invoer- overschot en n.b. veroorzaakt juist door de grote invoeren uit het Westen. Tsjecho-Slowakije heeft een uitvoer-overschot, maar ook naar het Westen. De invloed van Rusland moet zich dan ook meer baseren op militaire macht, dan op economische kracht.

Dat zijn scheuren, die lopen door het totalitaire systeem dat Rusland nastreeft met deze landen. De gebeurtenissen in Yogo-Slavië maken daarvan een wezenlijk bestanddeel uit. Dwars daar doorheen, maar met hetzelfde gevolg — scheuren — gaan de tegengestelde belangen tussen de genoemde lan- den. Zo wil Yogo-Slavië bevorderen, dat het de industriële staat van de Balkan wordt, maar vooral Tsjecho-Slowakije, dat reeds een grote industrie heeft, staat daar lijnrecht tegenover. Alleen Rus- sische overmacht kan dit alles in bedwang houden. Uit oorzaak van dit alles kan Rusland psycho- logisch in Berlijn geen nederlaag verdragen. Zij zou van beslissende betekenis kunnen worden voor zijn invloed in de Oost-Europese satelliet-landen.

Nu bieden de beide grote tegenstanders in Duits- land tegen elkander op in het presenteren van gun- sten aan een toekomstig verenigd „zelfstandig“ Duitsland. Zo worden Westerse plannen tot ver- lagging van de Duitse oorlogsschatting bekend ge- maakt en Engeland houdt nog steeds vast aan zijn

uitspraak, dat de Duitse (door Polen bezette) ge- bieden niet definitief aan dit laatste land zijn toe- gewezen. Ook de Russen zijn bezig het nationaal gevoel van de Duitsers te strelen en dit alles bijeen verwerkt in Polen de vrees, dat het daarbij aan het kortste eind zal trekken. Zo ontstaan ook daar tendenzen, die zich keren tegen de Russische poli- tiek.

Al met al liggen de verhoudingen dusdanig scherp, dat voor Rusland een achteruit wijken buitengewone consequenties kan hebben en dit maakt de toestand buitengewoon gevaarlijk.

Wetende, dat de Westerse landen over het pro- bleem van de toewijzing van de vroegere Italiaanse koloniën niet eensgezind zijn, heeft nu Rusland verzocht, op een in deze maand te houden confe- rentie dat probleem aan de orde te stellen. Ken- nelijk hebben we hier met een manoeuvre te ma- ken, waarbij de bedoeling voorzit, in het blijkbaar toch vaster aaneengesloten Westerse front ook duidelijker scheuren aan de dag te doen treden. Na enkele dagen is echter van Engelse en Amerikaanse zijde toestemmend op dit verzoek geantwoord. Omtrent de nieuwe verhoudingen, die daaruit ge- boren zullen worden, is nog niets bekend.

Het geheel geeft een duidelijk inzicht. Wij leven op een vulkaan. Elke dag kan de toestand ver- ergeren. Helaas moeten wij constateren, dat wat er over is aan oude arbeidersbeweging, vakbewe- ging zowel als parlementair-politieke partijen, geen zelfstandige arbeidersstrijd meer vertegenwoordigt en dat de inzichten omtrent de noodzaak van een nieuwe zelfstandige arbeidersstrijd nog zeer zwak zijn. Maar in het gezicht van bestaande en komen- de verschrikkingen kunnen de kleine groepen be- wuste arbeiders slechts de plicht voelen, harder dan ooit aan de bewustwording van de grote massa te werken.

HERFSTCONFERENTIE SPARTACUS

De werkgroep Contact heeft door ve- lerlei andere werkzaamheden tot op he- den geen gelegenheid gevonden de groe- pen van de bond in te lichten omtrent de te houden herfst-conferentie. Zij hoopt daarin binnenkort te slagen.

Het werd echter wenselijk gevonden, reeds nu door middel van het weekblad, de eerste mededelingen te doen.

Eerst de datum. De Conferentie vindt plaats op Zaterdag 30 en Zondag 31 Oc- tober. Zij wordt ditmaal gehouden in Den Haag. Evenals de vorige bijeenkomsten zijn de Zondagzittingen ook toegankelijk voor genodigden. Vrienden die deze bij- eenkomsten dus wensen bij te wonen, kunnen zich daarvoor schriftelijk opge- ven. Voor de Hagenaars kan dit geschie- den aan het adres: Jac. Rijpkema, Stor- tenbekerstraat 7, Den Haag. Anderen moeten dit doen aan het adres: Spartacus, Postbus 7046, Amsterdam Zuid 2. Voor- zover de ruimte dit toelaat, zullen zij een toegangskaart ontvangen.

Arbeidersbeweging en Godsdienst

II.

De Marxistische opvatting verklaart de gods- dienst als de weerspiegeling in de hoofden der mensen van de materiële (d.i. werkelijke) verhou- dingen in de samenleving. Maar tegelijk leert zij ons, dat de godsdienst meer is dan een eenvoudige weerspiegeling der werkelijkheid. Zij is de ideali- sering van een werkelijkheid die te ruw en te wreed is om zonder verdere opsmuk te worden aan- vaard. Zij is de verbloeiing van het onvolkomene in de samenleving en de wijze waarop de mens zich hiermee verzoent. De godsdienst is dus uit- drukking van een onvolkomen samenleving en van een geest van onderwerpen hieraan.

De godsdienst, die de samenleving idealiseert, helpt deze met al zijn gebreken bestendigen. Hij opent geen perspectieven van werkelijke verbete- ring of hervorming, maar droomt een wereld die al de wezenlijke kenmerken van de bestaande we- relt nog in zich heeft, slechts ontdaan van de al te zichtbare gebreken. Het maakt weinig verschil of men zich deze heilswereld voorstelt als een leven in het hiernamaals of als een ideaal voor het leven op aarde zelf. In geen van beide gevallen beant- woordt de voorstelling aan de werkelijkheid of is zij voor verwezenlijking vatbaar. Deze droomwe- relt kan niet worden verwezenlijkt, omdat hij geen rekening houdt met de wijze waarop de mens zijn materiële behoeften bevredigt of met de bewegings- wetten van het economisch systeem. Hij wordt dan ook slechts gedroomd als een wereld van ge- idealiseerde wezens, zonder materiële behoeften. De gelovige, die in deze voorstelling troost vindt, vindt tegelijkertijd berusting in de bestaande sa- menleving, welke laatste hij tenslotte, met een om- kering van de werkelijke verhoudingen, als een onvolmaakte afspiegeling van zijn ideale gods- wereld opvat en aanvaardt.

Onder de belijders van de Christelijke godsdienst zijn er, die zichzelf beschouwen als vooruitstre- vend en die menen te kunnen bijdragen in de maat- schappelijke vooruitgang. Deze mensen menen dat de hefboom voor de vooruitgang van de wereld ligt in de Christelijke moraal. Het is gemakkelijk genoeg te wijzen op de tegenspraak tussen de leerstellingen van deze Christenen en de praktijk van de Christelijke Kerk, die de Vrede predikt en tegelijk de wapenen van de oorlog zegen, die her- haalde malen heeft aangezet tot vervolgingen van andersdenkenden „enz. Dit argument tast echter het wezen van de godsdienst zelf nog niet aan, evenmin als b.v. de kritiek op de bolsjewistische partij in Rusland de grondslagen van het commu- nisme aantast. Er is echter een veel fundamente- ler reden waarom het Christendom ten aanzien van de tegenwoordige maatschappelijke problemen te- kort schiet.

De „vooruitstrevende“ Christenen, die zich heb- ben ontwikkeld tot religieus pacifist of socialist, zien in de Christelijke moraal de voornaamste kracht tot ontwikkeling en vooruitgang. Zij zien de maatschappelijke vooruitgang als een probleem van opvoeding — vooral ook van zelf-opvoeding — waarbij de nadruk gelegd wordt op de morele zuiverheid en karaktersterkte van het individu. Ieder moet „beginnen met zichzelf“ om zich te „verbeteren“. Dit „zich verbeteren“ veronderstelt een reactie op de maatschappelijke verhoudingen, die zeer dikwijls lijnrecht in strijd is met het per- soonlijk eigenbelang, die grote persoonlijke offers, zelfs van het leven vraagt. Deze reacties, waar- van de dienstweigering het meest bekende voor- beeld is, blijven echter strikt individueel. Ze ko- men voort uit individuele moed en karaktersterkte en hebben onmiddellijke betekenis alleen voor het individu dat ze bedrijft. Ze worden dan ook nooit tot een factor van maatschappelijke betekenis. Naarmate de maatschappelijke druk toeneemt, wordt deze wijze van handelen steeds moeilijker en de meeste van deze religieuze eindigen dan ook met het sluiten van een compromis of ze tre- ken zich geheel en al terug uit de maatschappelijke strijd.

(Wordt vervolgd)

SPARTACUS

WEEKBLAD VAN DE COMMUNISTENBOND „SPARTACUS“

Redacteur
R. HULSMAN

Proletariërs aller landen, verenigt U!

Red. en Adm.:
postbus 7046 te Amsterdam-Zuid II.
Ab. p. kw. f 1.50 bij vooruitbet. Uitg.
„De Vlam“, postgiro 168797 te A'dam

MACHT OF ONMACHT

Ons laatste artikel over Indonesië, dat onder de titel „Verscherping van tegen- stellingen“ verscheen in Spartacus van 11 September, blijkt, volkomen aan de werkelijke toestand te hebben beant- woordt. De gebeurtenissen van de laatste weken in Indonesië kunnen van ver- schillende zijden worden gezien. De aan- vankelijk met grote kracht begonnen re- volutie had een tweezijdig karakter. Zij werd gedragen door zowel nationale als sociale idealen, die beiden voortkwamen uit de eeuwenlange koloniale uitbuiting. Voor de massa's arbeiders en vooral boeren kon deze revolutie niet anders dan een sociale zijn, die allerlei kenmer- ken van een nationale bevrijdingsstrijd tegelijkertijd in zich droeg. Anderzijds overwoog bij de intellectuelen en ambte- naren vooral het verlangen naar de na- tionale bevrijding, maar zij moesten be- grippen, dat de werkelijke kracht van de revolutie bij de massa's lag. Hun na- tionale idealen hielden op het terrein van het sociale leven echter zeker niet in, dat grond en bedrijven in de toekomst in handen moesten komen van de werkers. Met de feiten, die toenmaals sterk in die richting gingen, moesten zij dus rekening houden, maar hun „Indonesia Merdeka“ was toch vooral gedacht als een eigen staat, een eigen kapitalistische, hoogstens staats-socialistische orde. Ook de inter- nationale verhoudingen spraken daarbij nog een stevig woordje mee en zij waren dan ook reeds zeer snel bereid, zoals Sjahrir, om uit te spreken, dat de jonge Repoebliek de rechten en concessies der buitenlanders zou erkennen. Dat dit op de duur tot een conflict met de revolu- tionnaire massa's zou moeten leiden, die zich als arbeiders en boeren meester had- den gemaakt van de maatschappelijke rijkdommen, spreekt vanzelf. Dat zij be- reid zouden zijn telkens weer te onder- handelen en te marchanderen met de Ne- derlandse regering, de Uno enz., vloeit daaruit tevens voort. Hier gaat het im- mers om twee, wereldbeschouwingen in een klassenmaatschappij: de kapitalisti- sche of staatskapitalistische klassenmaat-

schappij, of de klassenloze samenleving van vrije en gelijke producenten.

Maar zoals gezegd, men kan de gebeur- tenissen ook van een andere kant trach- ten te benaderen. Voor de Nederlandse bezittende klasse b.v. mag het dan niet onverschillig zijn, of in dit eilandrijk kapitalisme (in welke vorm dan ook) of een klassenloos communisme op de grond- slag van het zelfbeheer der werkers be- staan zal, haar bijzondere belangen bren- gen toch mede, dat zij, terwijl zij het laa- ste met hand en tand bestrijdt, toch ook tegenover het zuivere nationalisme zal trachten haar oude machtsposities zoveel mogelijk te handhaven.

Daarom is de voortdurende poging om een verder ontwikkeling, ook van de enkel nationale bevrijdingsstrijd, te rem- men, volkomen begrijpelijk. En haar poli- tiek van traineren moest daarom steeds voeren tot versterking van haar positie, omdat de Repoebliekeinse regering zich nimmer geheel kon werpen in de armen van de in beweging gekomen massa's, die tot bedrijfsbezetting en eigen beheer waren gekomen. Trouwens steeds was op internationaal politiek terrein deze ont- eigening der „normale“ bezitters een krachtig argument voor de Nederlandse bezittende klasse ter rechtvaardiging van haar optreden.

En nog van een andere zijde kan men het onderwerp benaderen. Het maat- schappelijk leven der mensen blijkt wel zeer gecompliceerd te zijn. Immers, over geheel de aarde is de strijd opnieuw be- gonnen om de beheersing van landen en volkeren. Die strijd gaat thans in wezen voornamelijk tussen twee machtige im- perialismen, Amerika en Rusland. Overal waar nationale en sociale spanningen op- treden — en dat is immers praktisch overal — worden de daaruit ontstane bewegingen benut, hetzij door de ene macht of de andere. Ja, vaak door beiden.

Onder invloed van al deze omstandig- heden zowel van nationale, als van inter- nationale aard, worden in elk land waarin

dit nog toegelaten wordt, of moet wor- den, en dus ook in Indonesië, de politieke stromingen gevormd.

Zo was, zoals wij vaststelden, de toe- treding van de Partij van Sjarafoedin tot de communistische partij het begin van een nieuwe ontwikkeling. Een ontwikke- ling, die daarin natuurlijk niet haar oor- zaak vond, maar die daardoor openbaar werd.

Weldra trad ook de Pesindo de jeugd- organisatie nu tot de Communistische partij toe en daarna volgden allerlei ge- beurtenissen, die wij hieronder nog in het kort zullen aangeven, elkaar in snel tempo op. Onder deze omstandigheden kunnen wij slechts constateren, ondanks de natuurlijk uitermate slechte en ge- kleurde persvoorlichting die wij krijgen, dat langzamerhand ondragelijke verhou- dingen in Indonesië zijn ontstaan. Die verhoudingen zullen zowel van econo- mische als politieke aard zijn en in het bijzonder brengen zij opnieuw de massa's in beweging. Het traineren, waardoor systematische organisatie van het econo- mische en sociale leven in welke richting dan ook in alle delen van Indonesië on- mogelijk werd, kon geen andere gevolgen hebben, dan dat vooral in het Repoebli- keinse gebied dat economisch volkomen van de buitenwereld werd afgesloten en dat thans (door het politieke optreden der Nederlanders veel verkleind) een veel grotere bevolking moet voeden, het conflict tussen de „verzoenlijken“ en „on- verzoenlijken“ zich toespitte. Alle par- tijen, binnen de Repoebliek hebben op- nieuw hun houding te bepalen, nu de massa's opnieuw in beweging gaan ko- men. De tendenzen van de sociale revo- lutie zijn ongetwijfeld versterkt. Maar die versterking vindt plaats onder totaal andere verhoudingen dan in 1945 bij het ineensstorten van de Japanse militaire macht. Internationaal zijn de nieuwe te- genstellingen tot uiterst scherpe verhou- dingen uitgegroeid. En nu is, anders dan destijds, de Repoebliek op een zeer klein gebied teruggedrongen. Daarbuiten kan zij geen feitelijke macht uitoefenen. Er zijn nieuwe deelstaten onder Nederlands